

Székelyország

«Székely-Udvarhely»

Csik, Háromszék, Marostorda, Torda-aranyos és Udvarhely-vármegyék partoktól független, székely érdekű újság

Előfizetési ára: egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 f. Egyes szám 16 fillér. Hirdetések díjszabás szerint. Megjelenik minden vasárnap.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
BETEGH PÁL
LAPTULAJDONOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székelyudvarhely, Kossuth-utca 31. sz. Telefon 15. sz. Posta takarékpénztári csekk- és kliringszámla 10489. sz.

Nemzeti kölcsön.

Katonáink, a mi virágosan, dallal, férfias kedvvel hadba vonult hőseink: csaták poklaiban, a halál torkában kockáztatják vérüket, drága fiatal életüket, családjuk boldogságát a hazáért, nemzetünk szabadságáért, létéért, mindnyajunkért. Dicsőséggel lobogtatják zászlóinkat Európa csatamezőin.

Dicső milliós hadainknak bőséges élelem kell, fegyver kell, sok jó fegyver, ágyu, repülőgép, ló, szekér, meleg öltözék a rideg észak rettenetes fagyai ellen, gyógyszer sok betegség ellen, hidakat, várakat, hajókat kell építenünk számukra. A csatateretek tüzzáporaiban várják hőseink ilthonmaradt honfitársaik áldozatait, a melyek szükségesek a győzelem biztosítására.

A magyar nemzethez fordul az állam: **kölcsönért!** kölcsönért a háboru szent céljaira!

Nem ajándékot kér az állam, nem is adót kíván most. Szabad akaratból, önként ad most kölcsönt minden hazát szerető polgár, a kinek módja van rá, a gazdagok milliókat a szegényebbek tehetségükhöz képest ötven, száz koronákat és a Nemzet busás nagy kamatot fizet a kölcsön után.

Ellenségeink népei ezer és ezer milliókat költenek hadseregeikre, pusztá gyűlöletből, hódítási vágyból. Szövetségeseink szintén óriási összegeket kapnak népeiktől. Hiszen a német nép az első szóra négy és fél ezer millió márkát kölcsönzött az államnak a háboru céljaira. Mi, életünkért küzdünk

rablónépek ellen, földünkért, népeinkért, gyermekeinkért, mindenünkért.

A ki jó, meleg otthona nyugalmát élvezi, míg hű katonáink, fiaink, testvéreink, szüntelen puskaropogás, kartácscsattanás zajában áznak-fáznak; a ki jóllakik naponta, míg katonáink, fiaink, testvéreink ágyutüzben éheznek a muszka sivatagon; a ki biztonságban van házi tüzhelyénél, mialatt katonáink ezer és ezer veszély között várják az új, meg új fegyvereket, a hadi felszereléseket; minden ilthonmaradottnak, a ki csak teheti, hazafiúi kötelessége nélkülözhető készpénze kölcsönadásával állami kötvény ellenében hozzájárulni a remélt és bizton várt hatalmas győzelemhez.

Első eset, hogy államunk közvellenül az egész néphez fordul kölcsönért.

Első eset, hogy a vidéken, a falvakban az állam a Hitelszövetkezetekre bizza egy nagy nemzeti kölcsön gyűjtését.

Az a fényes siker, a melylyel az Országos Központi Hitelszövetkezet kötelekébe tartozó Hitelszövetkezetek már mindenféle szükséges anyag gyűjtésével siettek hadseregünk segítségére és annak felismerése, hogy ez a hétszáz ezer tagból álló szervezet hatalmas erővel tudná latba vetni az ország érdekében hazafisága súlyát, ezek hozták meg azt a kitüntetést, hogy az állam az Országos Központi Hitelszövetkezetet is megbizta a nagy nemzeti kölcsön gyűjtésével.

A nagy nemzeti kölcsön hivatalos aláírási helye lesz az Országos Központi Hitelszövetkezet és gyűjtőhelyei lesznek

a Központ kötelekébe tartozó összes hitelszövetkezetek mindenki számára, akár szövetkezeti tag, akár nem.

Az aláírást az állam néhány nap múlva kezdeti meg. Ekkor közli a pénzügyminiszter, hogy hány százalékos lesz a Nemzeti kölcsön, hogyan kell befizetni.

Az aláírásra a kihirdetéstől csak egy hét fog rendelkezésre állani.

Nagy és gyors munkát kell végeznie minden hazafinak. Meg kell mutassuk ellenségeinknek mi, ilthon maradottak is, hogy hazánkért minden áldozatra készek vagyunk.

A magyarok nagy Istene segítsen e szándékainkban is!

Őszi hangok.

Nincs semmi hang, a táj komor,
[az ég borult.
A fecske, gólya és daru mind elvonult.
Oh! Miért nem szállhattam velük a
[tengeren
Át oly vidékre, hol virág s öröm terem.
Ott kedvem visszajönné tán, mely
[messze szállt
S mely vissza hozzám e napig
[még nem talált.

Egy-két levél van csak a fákon,
Az is csak úgy libeg, lebeg,
A többit már mind szerte szórta
A zugó őszi fergeteg.
Egy-két remény él csak szívemben,
Az is olyan silány, csekély,
A többit mind halomra dönték
Rossz emberek s a sors szeszély.
A fákon újra nő levél majd,
Ha jön az enyhe, szép tavasz,
Az én napom nem kél csak újra,
— Pedig — de rég leszálla az.

Cinnerer Béla.

A téli háboru borzalmai ellen katonáinknak prémre levén szükségük, akinek van, küldje e címre: Hadsegélyzőhivatal Budapest, IV. Váci-utca 38. A posta ingyen szállítja.

Szánts, vess, — arass!

Ez a három szó van olyan jelentőségű, mint a „szuronyt szegezz“, „tűz“ „előre“: az izzó csatáknak e három legfontosabb parancs szava. A ki elmulasztotta a tüzelést, vagy a szurony szegezést, könnyen önmaga kaphat sebet, vagy a legkedvesebb bajtársa. Ha az ország földművelő népe elmulasztja — különösen a mostani világfordulásban — a mezőgazdasági munkát, a szántást, a vetést, az aratást, egyszóval a nemzet fenntartó munkákat — kiteszi magamagát, az egész országot, de különösen harcoló vitéz fiait a koplalásnak. Koplaló hadsereg pedig még nem igen aratott győzelmet. A koplalás csak senyvesztője a testi és lelki erőnek. A koplaló gyomor csak szomorú hangokat ad. Virtuskodásra, sőt még a higgadt gondolkodásra is csak a kielégített gyomor alkalmas.

Szántson és vessen tehát, végezze el a mezei munkákat mindenki, akinek ez a hivatása, akik az erre hivatott harcba vonultakat helyettesítik. Még pedig ne csak a megszokott módon, hanem megfeszített erővel kell nekifogni s folytatni a földművelés ezerágu munkáját. A legkorábbi terméknek, a nemzetközi piacok keresett cikkévé fejlődött nagykorösi salátának éppen úgy nem szabad az országból jövőre se hiányoznia, mint a késő ősszel beérő kukoricának. Mindenesetre nagy szükség lesz mindenre, mert a szükséglet nagyon megnövekedett.

Ne panaszkodjatok!...

Irta: Pál István.

Ne panaszkodjatok!
Nincsen az most helyén!
Minden seb begyógyul
A maga idején,
Jó szívek szerelmén!

Szivedet, ha nyomja
Bú s fájdalom gondja,
Minden igaz magyar
Büszkeséggel hordja, —
Egy szót se szólj róla!

Tétlenség, félelem
Most örökös átok,
Vészként száll reátok,
Ha meg nem óvjátok
Tőle szép hazátok!

Régóta, hogy hazánk
„A bátrak hazája!”
Most van a magyarnak
Nagy szüksége rája,
Hogy helyét megállja!

Tétlenség, félelem
Szép hazánknak sirt és!
Munka és bátorság
Rajta üdv és áldás,
Örök fennmaradás!

Fel, üdvös munkára!
Senki se henyéljen:
Mindnyájan dolgozzunk
A nagy munka téren,
Hogy szép hazánk éljen!

Isten szent nevében
Vegyük a karunkra!
Nincs szentebb imádság
Mint az áldott munka,
Fordítsuk javunkra!

Féltett szabadságunk
Szívet verő láza,
Tétlen tagjainkat
Álmából felrázza:
Munkát kér a haza!

Szabadság sugára,
Repülj át a légen!
Ébreszd a holtat is,
Támadjon fel, éljen!
A csatára készen!

Szabadság Napjából
Áradtál reánk ki. —
Isteni sugárnak
Gyilkos támadt neki!
Védje őt mindenki!

Hoi a honszabadság
Erős tüze támad,
Vezet győzelemre
Egy maroknyi hadat,
Rövid idő alatt!

Győzelem Istene
Tekints e hazára!
Munkát, vért, életet,
Mi győzelmünk ára,
Hozzunk oltárára!

Panasz helyett munka,
Ez van most-a helyén!
Minden seb begyógyul
A maga idején,
Hazánk győzedelmén!

Székelyudvarhely, 1914. XI. 1-én.

Használjunk hadi-
segély
postabélyegeket!

Hiszitek-e ti otthon? . . .

Egy hadnagy levele az északi
harctérről.

Dr F. B. ügyvédjelölt — mint a
B. L. közli — a következő nagyon
érdekes sorokat írja egyik barátjának:

— A századommal napokig kellett menetelnem s uton-utfélen egy-egy furcsa tilalomfa vont a figyelmemet. Megpörkölt, összeroskadt utszéli kereszték voltak ezek, rajtuk a megfeketedett, összegörbült bádogg-Krisztus. Vajjon micsoda bár-bár kezek gyujthatták föl még a kereszteteket is, hogy hirmondója se maradjon az életnek azon a tájon, ahol a kozák hordák végig vonulnak? Y. galíciai faluban tábort ütöttünk. Kihalt, üres, szomorú volt az egész falu. És a fekete Krisztus ott szomorkodott, ott sirt a falu végén, az országuton.

— Aludt a tábor. Csak az örök néma jeladása tompult a végtelen csöndbe, amit olyan érzékenyen rezonált a háboruban végletekig feszített idegzet. Nem tudtam aludni oda loptam magam a fekete Krisztushoz, hogy szemébe tekintsek annak, a kit igaz hittel soha sem imádtam s akít most olyan fájdalmasan jelképezett a csonka kereszt.

— Álltam alatta és néztem, megdöbbenve, visszariadva néztem, mert a fekete Krisztus sirt. A két kiégett megpörkölt bádogg-szeméből — úgy láttam — könnyek szivárognak alá. A jobb karja kelet felé, a bal pedig — eltört alatta a kereszt — nyugat felé mutatta az utat. Elővettem a zsebkenőmet, amivel már sok bajtársam hirtelen biborozó vérére töröltem le, fölágaskodtam és ki töröltem szeméből a port, a rozsdat, a kormot. És akkor úgy éreztem, hogy a fekete Krisztus mosolyog, úgy éreztem, hogy megszáll valami béke és olyan fehér, olyan tiszta lesz a szívem, mint egy tülkör, amelybe nem nézett bele az élet . . .

— Tovább meneteltünk. Apró csatározások szeltek át az utunkat és szomorú végzetszerűségével, következetesen minden országuton elének került a fekete Krisztus. Lassan megszoktam ezt a látványt is, pedig egy holt bálvány néha szomorubb, siróbb jajsavú, mint egy holt katona teste. A fekete Krisztus előtt azután meggyóntam egy éjszaka. Fehér, szép hideg októberi éjszaka volt. A fekete Krisztus megmozdította a kezét és nyugat felé intett. Azt mondta: látod, ott elégedetlen voltál magaddal és az életteddel. Ott nem volt hited, ott olyan érdes volt a lelked, mint a szó, amelyen át nem rezeg a szeretet melegsége. Látod, arra fel vannak Krisztusok, akik fehérek, mint én voltam, de arra — kelet felé csak fekete Krisztust láthatsz. És addig kell mennetek, míg el nem értek az első fehér Krisztust,

aki mosolyog. Az világot termel, kultúrát fakaszt, lelkeket békit nektek a béke. Letörültem a szemét és haza gondoltam. Először, mióta itt vagyok És úgy éreztem, hogy a fekete Krisztus az, aki vigyáz rám, hogy elkerüljön a halál — és — azóta — imádkozom. Hiszitek-e ti otthon, hogy erre is megtanít minket a háború? . . .

Katonadolog.

— Képek a katona életből. —

Írta: **Horváth Lajos** közlegény.

IV.

Miért zavar?

Valamikor ábrándos szerelem Mámoritó világában jártak, Szerelmükben találták fel minden Boldogságát, az egész világnak.

Akkor még az égen rózsafelhők Usztak és a gondtalanság álma; Jött egy vad szél, mindent romba [döntött, Szétfoszlott az álmok szép világa.

Réges-rég elváltak . . . Egyik jobbra, Másik balra ment el mindörökre . . . De az élet még tartott számukra Egy gyilkot, hogy a szívükbe döfje!

Komor kép. Az öldöklő csatákból Hazajött egy szétfaragott ember, Egy utolsó ellenséggel harcol, Halálharcát vivja az étellel . . .

Ott fekszik. Sebe mély; vége, vége! . . . Lehanyatlak véres párnájára; Vörös-keresztes hölgy ül mellette S némán mereng szenvedő arcára.

Találkoztak. Csönd van a szobában, A nap is már nyugovóra szállott; S tudja Isten, — az alkonyiborban A beteg, gyötrelmes álmot látott.

Hogy valaki homlokán csókolta, Aki soha övé nem lehetett; Hogy valaki belefult a csókba Ajakán sirt, zokogott, kesergett.

— Hej! élet, te nagy cirkuszdirektor! Így sóhajt fel végső erejével; —
— Miért zavar? . . . Látogat a doktor. Kettén sirna . . . Meghalt a sebével . . .

SZÉKELY GAZDA.

Torda, 1914. november 2.

A tordaaranyosvármegyei Gazdasági Egylet igazgató-választmánya az elmúlt vasárnap tartotta meg őszi gyűlését, amelyen Dr Wolff Gyula igazgató alelnök elnöklelte alatt Török Bálint titkár terjesztette elő a földmívelésügyi miniszternek a háborúval kapcsolatos leiratait és a miniszterhez intézett felterjesztéseket, amelyeket a választmány jóváhagyó tudással vett.

Titkár bejelentette, hogy a háborús helyzetre való tekintettel az idén az állatdíjazások elmaradtak és elmaradnak a téli falusi előadások is, valamint a tervbe vett éves tejelő versenyek beindítását is később megállapítandó időpontra tették.

A mustoknak nemes élesztővel való erjesztése ügyében megkezdett kísérleteket, valamint a nyári szőlészeti gyűlésekről szóló jelentést tudomásul vevén, Nagy Dénes ig. váltag indítványára elhatározták, hogy a községi előjáróságokhoz és a lelkesekhez köriratot intéznek, amelyben felkéri őket, hogy a kisgazdákat buzdítsák és serkentsék az őszi szántó utómunkálatok mielőbbi sürgős elvégzésére, az állat-állomány megtartására és a közös, egyetértő munkálkodásra.

Uj tagokul az alapító tagok sorába felvették: gróf Bethlen Bálint (Gyérdsszentkirály), az Erdélyi Méhész Egylet (Kolozsvár), a Szolnok-Doboka vm. Gazdasági Egylet (Dés), a rendes tagok sorába: Fekete Ferenc (Torda), Tóth Károly (Alsójára) és Bodor Ákos (Torda).

A gyűlésen mintegy 35-féle alma került költséggel egybekötve bemutatásra a vármegyében termelt legnemesebb fajtákból, igen tanulságos csoportosításban. Azonkívül Nagy Dénes birtokos és Elekes Árpád intéző mutatták be a f. évi országos kukorica kiállításán beszerzett magból termelt Szent István-, Magyar-, Vásárhelyi-, Grabner-féle, lapusnyaki, továbbá a Pensylvánia, Bánkúti tengeri féleségeket, mint olyanokat, amelyek vármegyénkben való termelésre, a termés mennyiség és minőség tekintetében a legalkalmasabbnak bizonyultak és korán beérnek.

Szüreti eredmények Tordaa Aranyosban. A tordaaranyosvármegyei Gazdasági Egylet jelentése szerint, az idei szüreti eredmények mennyiségileg várokozason jóval aluliak, holdanként 2—10 Hl., minőségileg csökkentették, illetve rontották: a fagy, jég, szőlőmoly, peronospora és helyenként a lisztharmat. A must iránt csekély érdeklődés nyilvánul a kereskedők körében, az eddigi hótések Hl.-ként 50—60 K-ás árak mellett történtek. A gazdák tartózkodnak az eladástól. Az ó-bor készlet jelentékeny, vevő nincs a vidéken.

Állatvásár. Az e héten megtartott tordai állatvásáron a szokottnál jóval nagyobb volt a felhajtás szarvasmarhákból, a nagy kínálattal szemben erős volt a kereslet is és így a felhajtott állatok jó áron cseréltek gazdát páronként 1000—1300 K-ért. Lovat alig hajtottak fel. A felhajtott sertések mérsékeltén jó áron keltek el.

Ismerősei, jó barátai körében mindenki ajánlja a „Székelyország”-ot!

Az anyai sziv.

Irta: **Sikolya Lajos** tizedes.

Mély gyászba öltözött
A szegény asszony,
Roskadó léptekkel
Ment fel az uton.

Egy szép kis virágot
Vitt a kezébe,
Az ima könyvével
Ment temetőbe.

A férje rég meghalt,
Csak fia vala...
Ez az egy fia is
Meghalt a harcba.

Nem volt a szegénynek
Többé senkije...
Elhagyott sírdombra
Virágot hinte.

Amint szomorúan,
Hón imádkozott,
Sárguló falevél
Arcára hullott.

A szíve megremeg,
Már nem kesereg,
Fia után ment el —
Örök hazába fel...

Méhészet.

Október hónappal méhészeti évünk is befejeződött. S most, midőn egy új év küszöbén állunk, visszapillanthatunk a múlt évre, mint egy távozó utasra, a ki hozzánk többé vissza nem tér, a melynek csak emléke marad veünk úgy, a mint viselkedett velünk szemben.

A lefolyt 1914-ik év a méhészetre nézve reménységünk felett kielégítő volt; bár kezdetben az állandó esős időjárás rossz hatással volt s a méhészetre legfontosabb két hónapot: májust és juniust is elvesztettük, mert ekkor a méheknek nem volt alkalmas idő a méhlegelő kihasználására.

Azonban midőn majdnem minden reményünket vesztettük, az időjárás jobbra fordult s rövidesen előbbi veszteségünk pótolva lett. Méhcsaládaink dusan begyűjtötték a téli szüksegetet s ezen felül a méhésznek is jutott fáradsága díjába. Most nincs szükség az adómentes cukorra, a mely nagy öröm a méhésznek.

A méhesben a munka be van fejezve, a hol volt a ki elvégezze. A kik pedig hadba vonultak s esetleg nem volt a ki a teendőket elvégezze, jól cselekedtek, ha a méheket a mézür kiürítésén egyáltalán kívül nem háborgatták.

Ha esetleg volna, a ki a mézürt nem ürítette ki, azt még most is ki lehet üríteni kedvező időben, a míg a méhek nem nagyon járnak vagy este felé, a mikor a kijárást szüntetik be. Nagyon óvatosan és gyorsan kell végezni s vigyázni kell, nehogy mez csepegjen el, mert a méheket rablásra ingerli.

A mézür kiürítése után, a Hanne-mann-rács eltávolítandó és a helyét fedődeszkákkal kell pótolni. A költő-ürből is 1—2 pár keret kiveendő, hogy hely legyen az ujság papirosnak.

Az 1—2 pár keretnél bennebb nem tanácsos háborgatni a méheket. Ugy kell hagyni azon belül, a mint maguk a méhek berendezték, mert ha életképes volt a méhcsalád, a tél folyamán a tavasz beálltáig nem szenved szükseget.

A mézürbe a fedődeszkákra és az üveg ablakra 1—1 szám ujság papírt kell tenni s ha van, lehet szalma párnát is, ha nincs, az utóbbi maradhat.

Ha esetleg előfordulna, hogy az sem volna, a ki ezt a kevés munkát elvégezte volna vagy elvégezné, ugy kell hagyni a méheket, a hogy a nyár folyamán voltak, mert a jól készült kaptárakban ugy is kitelelnek.

Miután különösen most nagyon sok az egér, ezek ellen mulhatatlanul védekezni kell, mert ha az egér bejut a kaptárba, akár a szalma kasba, tavaszig megsemmisíti, mivel a tél folyamán nem csak a lépet és mézet fogyasztja el, hanem a méheket is.

Az egerek ellen biztosan védő a kaptárakra készült fogas szükítő, a melyet régebben a „Székely-Udvarhely” című lapban rajzban is bemutatam volt.

A kiknek nem volna ilyen, a röplukba 7. mm. távolságban apró sodronyszegeket is verhet, a melyet a szalmakasznál is lehet alkalmazni.

A szalmakasokat is nyári helyükön telelhetjük. Pokróccal vagy rossz ruhával kell letakarnunk és jobban kitelel, mint bárhol. De a méheket ne zárjuk el, hogy jöhessenek ki, a mikor nekik tetszik.

A tartalék-lépeket rakjuk lépszekrénybe vagy nyolcával kössük össze és akgassuk fel szellős helyre, a hol az egerek nem térnek hozzá. Időnkint kénezzük meg, hogy a molyok ne bántsák.

Székelyzsombor, 1914 november 2.

Ambrus András,
méhész.

FOGORVOS

Perl József.

AMERIKAI DENTIST
Székelyudvarhelyre

megerkezett! Elvégez minden fogorvosi műtéteket, u. m. foghuzást helyi érzéstelenítéssel, arany és más töméseket, műfogakat és teljes fogsorok szájpádlás nélkül; korona és hidmunkálatok.

Rendel: d. e. 9—12.
d. u. 2—4.
Lakása: Budapest Szálloda 2.

HIREK.

— **A mai kritikus helyzetben** egyedül előfizetőink támogatására vagyunk utalva. Hazafias tisztelettel kérjük tehát, hogy e nehéz napokban előfizetéseikkel segítsenek kötelességeink teljesítéséhez. Az utolsó évnegyedre küldjék be a „Székelyország”-ra a csekély 2 K 50 fillért, mely lehetővé teszi a lap további pontos megjelenését. Teljes tisztelettel: a „Székelyország” szerkesztősege és kiadóhivatala.

— **Nemzeti kölcsön.** A magyar állam e haza polgáraitól most kölcsönt kér nemzeti létünkért vívott küzdelmeink, további sikeres harcaink véghez vitelére. Az aláírásra a kihirdetéstől számítva, csak egy heti idő fog rendelkezésre állani. A legnagyobb biztosságot, az elrejtve őrzött pénzek értékét illetőleg, a magyar állam ígéreteinek szentsége adja meg. A bankból kivett, elrejtve tartott pénz nem kamatozik, míg az államkölcsön kötvényeinek kamatozása busás jövedelmet biztosít. A tőke minden veszélytől mentesítve van. A kötvények kamatai után semmiféle adó vagy illeték nem jár s az összes pénzintézeteknek — a moratoriumra való tekintet nélkül — ki kell fizetniök az olyan takarékbetét összegeket, melyekkel államkölcsön kötvény vásároltatik. A közönség tájékoztatására a körlevelek mielőbb kiadtnak. — A magyar nemzet népszabadságának Messiása mondá ama történelmi nagy pillanatokban: „... ha van valahol a hazában egy sajtó kebel, mely orvoslásra, — ha van egy kivánság, mely kielégítésre vár: szenvedjen még egy kissé a sajtó kebel s várjon még egy kissé a kivánság; — ne függesszük fel ezektől azt, hogy megmentsük a hazát!... Világtörténelmi nagy napokat élünk. Mutassuk meg azt, hogy a székely-magyar nemzet méltó most is arra, mikép vezérei elmondhassák: — „leborulok e nemzet nagysága előtt!... S akkor: „Magyarországot a poklok kapui sem fogják megdönteni!”

— **Dr Fábrián Tibor** fiatal ügyvéd, a jeles tollu ujságíró, a Braszó Lapok közönségének becézett Fábriusza, a 2-ik gyalogezred önkéntese — meghalt a hazáért. Szeptember közepétől kezdve tápost a halál barázdáit — írja róla Dr Szele Béla, a B. L. főszerkesztője — s harcolt becsülettel, hősiessé, vitéziül azokért az ideálokért, melyek belőle a nem katona köteles, békés polgárból, harcos katonát varázsoltak... Nem siratjuk, de nem tudjuk és nem is fogjuk őt elfeledni soha!

— **Hazafias ünnepélyt** rendez ma (vasárnap) d. u. fél három óra körül a háboru borzalmainak enyhítésére, a hadba vonultak családtagjai vigasztalására s különösen a köznép felvilágosítására és buzdítására Székelyudvarhelyt, a szombatfalva-városrészi róm. kath. elemi iskolában a Gazdakör. Szabad előadást Dr Paál Árpád várm. főjegyző

tart. Sándor Erzsike és Varga Pál szaval s özv. Burnáz Imréné vezetésével az iskolás gyermekek énekelnek. Belépési díj nem lesz, de önkéntes adományokat a hadbavonultak segítésére szívesen fogad a rendezőség.

— **Házasság.** Dr patakfalvi Ferentzy Béla székelyudvarhelyi rendőrkapitány ez évi október 29-én tartotta esküvőjét Féder Margittal, Féder Ottokár máv. nyug. főellenőr leányával Kolozsvárt.

— **Tanítás folytatolagos kezdése.** A székelyudvarhelyi állami elemi fiu- és leányiskolákban, mint illetékes helyről értesülünk, a tanítás folyó hó 10-én (kedden) a Király-utcában levő állami elemi iskola épületében, délelőtti és délutáni váltakozó rendszerrel, ismét folytatást nyer. A hatóság, a katonai célokra egyideig lefoglalt ezen épületet, teljesen dezinficiálva és alaposan újra takarítva, kimeszeltetve, az iskolai hatóság rendelkezésére visszabocsátotta. Az iparos tanonciskolai tanítás ugyanezen helyiségben, rendszer órákban szintén újra megkezdődik.

— **Dr Loschdorfer Ervin ügyvéd** irodáját megnyitotta Székelyudvarhelyt, Petőfi-utca 13. szám alatt.

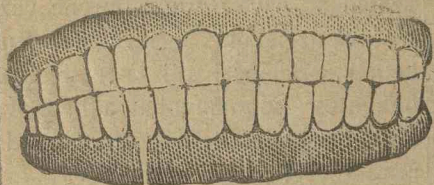
— **A nemes Zonda család-nak** egy kimagasló tagja: özv. Zonda Istvánné szül. altorjai Könczey Franciska, életének 86-ik évében elhalt Kézdiszentkereszt községben. A mélységes vallásos érzéssel párosult nemes lelkű urnőben édes anyját gyászolja Zonda Vince gyertyótekerőpatakai plebános. Valami csodás tisztelet vette körül a finom érzékű nagyszonyt, ki több derék gyermeket nevelt a hazának és aki deli szépre nőtt s ifjan elhalt Béla fiát haláláig siratta. Halottak napjára most már ő is a közvetlen szomszédságában porladó fiához költözött. Nyugodjék csendesen!

— **Husz tüdőbetegnek** 3 havi ingyenes helyet ajánlott fel a Sanatorium egyesület a hadbavonultak családtagjaiból. Bővebb tájékoztatást nyújt Lakatos Tivadar városi tanácsos Székelyudvarhelyt.

— **A rendőrségnél** őrmester változás történt Székelyudvarhelyt. Sándor István 24 évi szolgálat után nyugalomba vonult és helyébe Medvés Sándor volt tanácsai irnokot nevezték ki rendőrőrmesternek.

— **Képes- és zenés-levelezőlapokon** pár fillérért Betegh Pál könyv- és papírkereskedésében Székelyudvarhelyt kaphatók a világháborus korszak zené-slagerei, melyeket Gerő Imre zenemű kiadó (Budapest, I. Budafoki-ut 41b.) adott ki igen csinos kiállításban.

— **Nyulbőröket** (kidolgozott vagy szárított minőségben) a hadban álló katonáknak való ajándékozás céljából szívesen fogad a Házi-nyultenyésztők Országos Szövetsége Budapest, Csillaghegy és-Hivatalos apjában nyilvánosan nyugtázza.

Fogászati műterem

Székely-
udvarhelyi,
Kossuth-utca 56. szám
(Panajoth-féle ház.)

SZOLID ÁRAK!

PONTOS KISZOLGÁLÁS!

Van szerencsém a n. é. közönséggel tudatni, hogy **1914. évi november 15-től december 15-ig Székelyudvarhelyen fogok tartózkodni.** — Ezen idő alatt végzek minden a fogászat terén előforduló teendőket, u. m. mindenféle

fogtömést (plombálást) és fogcsinálást.

Ugy egyes fogakat, mint egész fogsort rágásra használhatóan, a gyökérnek a szájból való eltávolítása nélkül ugy szintén **ARANY** foglalattal is.

Arany fogkoronát, hidmunkát szájpaddás nélkül, valamint nem jól illő fogsorok átalakítását.

Minden munkát a legjobb kivitelben készítitek el s az általam végzett munkáért több évi jótállást vállalok.

Fog- és gyökérhuzást a legkényelmesebb bánásmód mellett végzek. Fogak alapos tisztítása. Katonáknak megfelelő árendmény.

Katonáknak a foghuzás teljes díjtalan.

Kiváló tisztelettel

SPRINGER M.,

vizsgázott fogtechnikus.

Üvédekezés a ragályok ellen.

A háborus bonyodalmak közepette kétszeresen fontos a közegészségügyi hatóságok fölhívása. Kétszeresen fontos, mert hiszen, ahol lélekben és testben egészséges csapatok állanak az ellenséggel szemben, ott félig nyert csatánk van. S ahol pedig ragály dul a népség, vagy a katonaság sorai közt, ott több pusztulást okozhat a még csirájában el nem fojtott baj, mint az ellenség leggyilkosabb tüzelése. Hála a hadvezetőségünk és közegészségügyi hatóságainak bölcs előrelátásának, eddigelé csak elvétve és elenyésző csekély számban történtek ragályos megbetegedések az országban. De történtek. És ez az egy körölmény hangosan figyelmeztet bennünket, hogy teljesítsük kötelességünket és minden tőlünk telhető erővel igyekezzünk az itt-ott fellépő ragályok tovaterjedésének meggátlására.

A ragályos kórok ellen való védekezés körében ott, ahol a mai nyomasztó pénzügyi viszonyok között költségesebb fertőtlenítési eszközöket beszerezni nem lehet, okvetlenül vegyék meg csekély három koronáért Derzsi József pap-tanár „Élet könyve, mint állandó házi orvós“-át, amelyben **egyedül biztos**, könnyű és ingyenes, mindenki által érthető s szükség esetén önmagára és övéire azonnal alkalmazható **gyógymód** van:

1. ragályos nyavalyák: **kolera**, toroklob, **tífusz**, ebdüh, taknyosság, rüh, **vérhas**, mindenféle himlő és vörheny (skarlát, petecs), orbánc, bujakór, számarhurut, rákfene;
2. nem ragályos nyavalyák: agygyulladás, **tüdőgyulladás**, szivgyulladás, gyomor-és bélgyulladás, vese-, máj-, lép-, hólyagbajok, skrofula, **köszvény** és **csuz**, nyavalyatörés, aranyér, gutaütés, **nehézszebesülések**, vérszegénység, vízkórság, szárazbetegség, torok vagy mandula gyulladás, gyomor-katarus, örülés stb. **ellen**.

Posta-utalványon küldjön be 3 K-t és a könyvet bérmentesen kapja a „Székelyország“ kiadóhivatalától (Székelyudvarhely).

Nem humbug. 22 év alatt 400-nál több különböző esetben szerzett tapasztalat nyomán, népiesen megírt könyvről van szó, a melyből 100 példányt az E. M. K. E. is — kiváló orvosok ajánlatára — népkönyvtárai részére elfogadott.

6 százalékos hadi kölcsön.

Budapest, nov. 7.

Hivatalosan közlik a „Székelyország“-gal, hogy a m. kir. pénzügyminiszter által, a hadi szükségletek fedezésére fordítandó kölcsön: — **hat százalékkal kamatozó, adómentes járadék — kölcsön** lesz.

Az aláírás egy hét-leforgása alatt veszi kezdetét az összes állampénztárak- és adóhivataloknál, a postatakarékpénztár közvetítő helyein s az összes számot tevő hazai pénzügyintézetek- és Hitelszövetkezeteknél.

Az aláírási ár minden 100 K névértékért 97 K 50 fillér lesz, amely az aláírás alkalmával azonnal befizetendő. A kötvények első szelvénye már 1915. évi május 1-én kerül beváltásra. A folyó évi nov. 1-től az aláírási napig járó folyó kamatokat azonban az aláírónak nem kell megtérítenie.

Száz koronát meghaladó jegyzésnél, kedvezményes fizetési módozat lesz oly formán, hogy a jegyzett névérték 10 százaléka az aláíráskor készpénzben vagy megfelelő érték-papirban leteendő. A jegyzett összeg 40 százaléka az aláírási felhívás közzétételéről számított 1 hónap alatt, 60 százaléka pedig két egyenlő részletben további egy hónapon belül fizetendő be. A biztosíték az utolsó befizetésnél jön számításba.

Ez a kedvezmény minden 100 K névértéknél 50 fillér kamat megtakarítást jelent s így minden 100 K névértéknél 98 K lesz fizetendő.

Az aláírási áron kívül az aláíróterhére sem folyó kamat, sem jutalék fel nem számítható.

Kötvények zárolással is jegyezhetőek öt év múlva történhető felmondással és névértékben való visszafizetéssel.

Az 1914. aug. 1-je előtt betéti könyvre vagy folyó számlára elhelyezett — egyébként moratorium alá eső — betéteket is átutalás útján s akik a befizetésre ily betétjeiket kívánják igénybe venni, betétjük teljes összege erejéig az illető intézet közvetítésével jegyezhetnek.

A kibocsátandó kötvényekre, ugy a szabad, mint a zárolt darabokra, az Osztrák-Magyar Bank és a Hadi-kölcsön Pénztár a mindenkor hivataltos váltó-leszámitolási kamatláb mellett (amely jelenleg öt és fél százalék) fognak kölcsönöket nyújtani.

Ily kedvezményes kamatláb legalább egy esztendeig fog alkalmaztatni.

Ugyancsak kedvezményes, vagyis a szabályszerűnél fél százalékkal alacsonyabb kamatláb mellett, tehát a jelenlegi állampapírok legnagyobb része öt és fél, más megfelelő érték-papírokra 6 százalék kamattal mellett fognak előleget nyújtani az intézetek, amennyiben a felveendő összeg az új kibocsátás jegyzésére szolgál.

Az új járadék kölcsön kötvényeit ugy az Osztrák-Magyar Bank főintézete és fiókinézetek, mint a szelvények beváltásával megbízott pénzügyintézetek az 1915. év végéig költségmentesen fogják megőrizni.

Annak elérése végett, hogy ennek a kizárólag hadicélra szolgáló kibocsátásnak jegyzése, a kisebb embereknek is lehetővé tétessék, a legkisebb névérték 50 koronában fog megállapíthatni.

Nyomatott és kiadja **BETEGH PÁL** könyvnyomtató int. Székelyudvarhelyi

— **A szénaszükséglet fokozódása a háboru következtében.** A háboru következtében a takarmányfélék, de különösen a réti széna fogyasztása rendkívül fokozódott, mert a hadsereg loállományát csak réti szénával takarmányozzák s ennek folytán főleg tavasz felé ugyan csak keresett és drága lesz a jó széna, sőt a nagy kereslet a jövő évbe is bele fog nyulni, mert a készletek teljesen ki fognak fogyni. Most, késő ősszel van az ideje annak, hogy legelőinket hozzuk olyan karba, hogy jövőre nagy termést adhassanak azok. November végén, december elején járassa meg rétjeit keresztül-kasul megterheit fogással, hogy tisztogassa ezáltal a mohától, hasogassa meg a rét felső kérgét, hogy hólé, esővíz hatolhasson annak mélyébe. Egyedül ezzel is jelentékenyen fokozza annak termését. Azonban a rét is csak ugy adhat nagy termést, ha van a talajban elegendő tápláló anyag, a miből növényzete táplálkozhatik, holott mi bizony rétjeinket nem igen szoktuk trágyázni s így ne csodálkozzunk, ha hitvány termést adnak azok. Németországi gazdatársaink legalább kétszer olyan vastag rendeket kaszálnak, mint mi, mert bőségesen trágyázzák rétjeiket.

— **Új atlaszokat** ad ki az elemi iskolák III. és IV. osztályai számára külön-külön a Magyar Földrajzi Intézet Részvénytársaság Budapesten 50—50 filléres bolti árral a legújabb miniszteri rendeletek és tanterv figyelembe vételével.

— **A közel jövőben** a hadügyi igazgatóságnak szüksége lesz bivalyos jármos ökor kettős fogatu gaz-

dasági szekerekre és hajtókra. Ezek összeírását most foganatosítják és szükség szerint majd berendelik.

— **Hadsegély-bélyegek.** Annak idején hirt adtunk arról, hogy a postaigazgatás az özvegyek és árvák részére külön hadsegély-postabélyegeket hozott forgalomba, még pedig egyelőre 5 és 10 fillér értékben olyformán, hogy ezek mindegyike után az eladás alkalmával a frankójegy értékén kívül a vevőtől még két fillér beszedendő. A szóban levő jökékony célra a postaigazgatás az árvizbélyegek elnevezése alatt ismert bélyegeket használta fel. Amint értesülünk, a szóban levő árvizbélyegek felhasználásával kiadott 5 és 10 filléres hadisegély-bélyegeken kívül most az árvizbélyeg többi értékfajai is, mint hadsegély-bélyegek kerültek forgalomba. Ezekre a „Hadsegély özvegyeknek és árváknak kettő (2) fillér“ jelzés van nyomva. Mig az 5 és 10 filléres hadisegély-bélyegeket minden postahivatal és érték-cikkárus köteles árusítani, addig a többi értékfajokat csak a postahivataloknál kapni.

Használjunk tehát hadsegély-postabélyeget! Ahányszor levelezőlapot vagy levelet adunk a postára, gondoljunk derék katonáink hátramardottjaira és ne sajnáljuk azt a két fillér többletet, amellyel e nemes cél eléréséhez hozzájárulunk! Ne felejtsük el, hogy nemcsak a 100 és 1000 koronás adományok biztosítják a magyar társadalomban megindult jótékony célú akciót, hanem tartuk szem előtt, hogy épen az a két fillér, amely még a szegény ember zsebében sem terheli meg, óriási összeget tehet ki, ha milliók és milliók gyűjtik!